

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๖

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่ ๕๕๕/๒๕๕๖.....

เรื่อง ปัญหาการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดหัวราชอาณาจักร

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า ศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือ ที่ ศพศ ๐๓๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ถึงรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) แจ้งว่า คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ได้จัดให้มีการประชุมเสวนาเรื่องปัญหาการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดหัวราชอาณาจักรในวันจันทร์ ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๓-๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา และศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทยและองค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ประชุมปรึกษาหารือกัน ที่ประชุมมีมติให้เสนอแนวทางปฏิบัติ เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการศาสนาฯ และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวม ๘ ข้อ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้มีบัญชาให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติชี้แจงทุกข้อว่าเป็นไปได้หรือไม่ และมีบัญชาให้รายงานมหาเถรสมาคมทราบด้วย

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณาแล้ว ขอกราบนำมัสการ ดังนี้

๑. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ทำการสำรวจที่ดินวัดทั่วประเทศ ได้แก่ ที่ดินที่ตั้งวัด ที่ธรณีสงฆ์ ที่กัลปนา ให้ทราบจำนวนที่แน่นอนว่ามีกี่ไร่ หรือที่ดินที่ทางราชการขอใช้/เช่า หรือให้เอกชนเช่า รวมถึงที่ดินวัดร้างของแต่ละวัด โดยแยกประเภท

ให้เห็นว่า ทางราชการขอใช้/ให้เช่า ที่ที่เอกชนเช่า และที่วัดร้าง เป็นการรีบด่วนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓ เดือน

ตอบ สำหรับวัดมีพระสงฆ์เป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑ วรรคสาม เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป ดังนั้น สำหรับที่วัดและที่ธรณีสงฆ์เป็นอำนาจของวัดในการดำเนินการ และวัดส่วนใหญ่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติมหาเถรสมาคม และระเบียบที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว จำนวนวัดมีพระสงฆ์ทั่วประเทศ จำนวน ๓๓,๒๕๐ วัด

สำหรับวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ อยู่ระหว่างดำเนินการส่งเคราะห์ข้อมูลที่ดินวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง มีข้อมูลดังนี้

๑.๑ ที่ดินวัดร้างและศาสนสมบัติกลางที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

วัดร้าง ๖,๙๖๐ วัด เนื้อที่ประมาณ ๖๐,๒๕๐ ไร่ ๕๑.๒๓ ตารางวา
ศาสนสมบัติกลาง ๖๗ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๓,๓๓๐ ไร่ ๒ งาน ๑๔.๙๕ ตารางวา

๑.๒ ที่ดินศาสนสมบัติวัดที่มอบให้จัดประโยชน์แทน ๑๕๗ วัด

๒. ให้สำรวจที่ดินอยู่ที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัดใดบ้าง ตามข้อ ๑ โดยแยกประเภทให้ชัดเจน ตรวจสอบได้ว่าแต่ละจังหวัดมีเท่าไร

ตอบ ในส่วนของวัดมีพระสงฆ์ดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยวัดในเขตกรุงเทพมหานครได้จัดส่งหลักฐานการได้มาซึ่งที่ดิน หรือสิทธิอันเกี่ยวกับที่ดินเก็บไว้ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำหรับวัดในเขตจังหวัดอื่น ส่งไปเก็บรักษาไว้ ณ ที่ทำการศึกษาธิการจังหวัดนั้น ๆ

สำหรับวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้มีโครงการสำรวจข้อมูลที่ดินวัดร้างและศาสนสมบัติกลางทั่วประเทศ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสังเคราะห์ข้อมูลโดยได้แยกประเภทต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น ที่ตั้งของที่ดิน เนื้อที่ที่มีเอกสารสิทธิ ไม่มีเอกสารสิทธิ มีการจัดประโยชน์ในที่ดิน ไม่มีการจัดประโยชน์ในที่ดิน แผนผังแสดงตำแหน่งที่ตั้ง เป็นต้น

๓. เมื่อได้ข้อมูลตามข้อ ๑ และข้อ ๒ แล้วนำเสนอคณะกรรมการมหาเถรสมาคมและรัฐบาลให้รับทราบ

ตอบ ในการปฏิบัติตามข้อ ๑ และ ๒ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้นำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อทราบเป็นระยะ และมหาเถรสมาคมได้มีมติรับทราบ ซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจะได้นำข้อมูลดังกล่าวเสนอรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เพื่อทราบต่อไป

๔. ที่ดินที่มีการฟ้องร้องดำเนินคดีอยู่ที่ศาล มีที่ดินของวัดใดบ้าง อยู่ที่ไหนบ้าง จำนวนกี่ไร่

ตอบ ที่ดินที่มีการฟ้องร้องเฉพาะวัดที่เจ้าอาวาสขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีจำนวน ๑๔ วัด ส่วนวัดอื่น ๆ ที่มีเรื่องฟ้องร้องทางวัดไปแล้ว จึงไม่อาจทราบจำนวน

๕. ให้แยกที่ดินที่มีโฉนด และ น.ส.๓ ให้ชัดเจน และถ้าหากหลักฐานจากวัดไม่มี ให้ติดต่อที่สำนักงานที่ดินจังหวัด หรือกรมที่ดิน ถ้าไม่มีจากสถานที่ดังกล่าว ก็ให้ติดต่อกรมแผนที่ทหารเพื่อขอภาพถ่ายแผนที่ทางอากาศต่อไป

ตอบ ในส่วนของวัดมีพระสงฆ์มีภิกษุกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว สำหรับวัดร้างสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ดำเนินการอยู่แล้ว ตามที่ได้รายงานไว้ในข้อ ๒

๖. การทำสัญญาเช่าที่ดินของวัดในแบบสัญญาเช่าต้องระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าเช่าไปทำอะไร เพราะอาจจะนำที่ดินวัดไปใช้กิจกรรมส่งเสริมอบายมุขก็ได้

ตอบ แบบร่างสัญญาเช่าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติส่งให้กับวัด มีวัตถุประสงค์การเช่าที่ดินชัดเจนอยู่แล้ว และในแบบร่างสัญญาเช่าต่างๆ ได้ผ่านการตรวจพิจารณาถ้อยแถลงจากสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว

๗. ให้มีคณะกรรมการจัดการบริหารศาสนสมบัติของวัดที่พระราชอาณาจักร โดยมีการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ มีน้ำใจอุทิศตนที่จะช่วยเหลือพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ไม่หาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพรรคพวก จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ รูป/คน หรือไม่เกิน ๑๕ รูป/คน กรรมการได้ดำรงอยู่ในตำแหน่งวาระละ ๔ ปี ถ้ามีผลงานดีเด่นให้ต่ออายุอีก ๔ ปี สำหรับคฤหัสถ์ ถ้ามีวุฒิด้านธรรมศึกษานักธรรม เปรียญธรรม หรือมีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา หรือจบจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้งสองแห่งสถาบันใดสถาบันหนึ่ง จะเป็นผลดีมากที่สุด ทั้งนี้ให้ประยุกต์รูปแบบการบริหารจัดการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มาเป็นตัวอย่าง

ตอบ การจัดการศาสนสมบัติวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และมีคณะกรรมการพิจารณางบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำ (พศป.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง โดยมี สมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ วัดชนะสงคราม เป็นประธาน พระเถระชั้นผู้ใหญ่ จำนวน ๑๕ รูป และข้าราชการระดับผู้บริหารของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการ เพื่อพิจารณาการให้เช่าที่ดินของวัดมีพระสงฆ์ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ หากจะเปลี่ยนแปลงกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือให้มีคณะกรรมการจัดการบริหารศาสนสมบัติวัดที่พระราชอาณาจักรที่มาจากการสรรหาตามข้อ ๗ ต้องได้รับความเห็นชอบจากมหาเถรสมาคมก่อน

๘. ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) เข้าไปตรวจสอบการเงินรายรับ - จ่าย ของศาสนสมบัติกลางและศาสนสมบัติของวัดทั่วราชอาณาจักรด้วย เพราะหน่วยงานดังกล่าวมีสำนักงานอยู่ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ สามารถที่จะขอความร่วมมือให้ตรวจสอบการเงินศาสนสมบัติกลางและศาสนสมบัติวัดทั่วประเทศได้

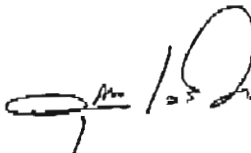
ตอบ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้จัดทำรายงานการเงินศาสนสมบัติกลาง ส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นประจำทุกเดือน และในแต่ละปีเจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดินจะเข้าตรวจสอบรายการเบิกจ่าย และงบการเงินศาสนสมบัติกลางเป็นประจำ ซึ่งเงินศาสนสมบัติกลางคือเงินที่เกิดจากการจัดประโยชน์ในที่ดินศาสนสมบัติกลางและวัดร้าง ดูแลรักษาและจัดการโดยคณะสงฆ์ (มหาเถรสมาคม) โดยมอบให้คณะกรรมการพิจารณางบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำ (พศป.) จัดทำงบประมาณทั้ง รายรับ-รายจ่าย เมื่อพิจารณาร่างงบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำปีเสร็จแล้วจะนำเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณดังกล่าว สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจะนำงบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำปีเสนอรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบให้กำกับดูแล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พิจารณาและลงนามประกาศใช้งบประมาณประจำปี เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงจะเบิกจ่ายเงินศาสนสมบัติกลางได้ ตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณศาสนสมบัติกลาง เงินศาสนสมบัติกลางคณะสงฆ์จะนำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดประโยชน์และส่งเสริมกิจการคณะสงฆ์ ได้แก่ การศาสนศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ตามที่ได้กำหนดไว้ในงบประมาณศาสนสมบัติกลางประจำปี โดยอนุโลมตามประเภทรายจ่ายในงบประมาณแผ่นดิน และยังมีประเภทรายจ่ายพิเศษตั้งไว้เป็นส่วนกลาง ได้แก่ งบกลางสำรองจ่าย สำหรับจ่ายตามมติมหาเถรสมาคม และงบสะสมทุนสำหรับค่าพาติกรรมที่ดินศาสนสมบัติกลางประจำ

/สำหรับศาสนสมบัติของวัดทั่วราชอาณาจักร....

สำหรับค่าสนสมับัติของวัดหัวราชอาณาจักร หากจะให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจสอบการเงินรายรับ-รายจ่าย จะต้องดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ต้องได้รับความเห็นชอบจากมหาเถรสมาคมก่อน

ที่ประชุมรับทราบ

พลตำรวจโท

(อุดม เจริญ)

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

รอง
ปลัด
รอง